

ΘΕΜΑ : Πορεία μαροκινής οικονομίας και νέα προειδοποίηση στο πλαίσιο έκθεσης Παγκόσμιας Τράπεζας για οικονομική κατάσταση σε χώρες Β. Αφρικής και Μ. Ανατολής

Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας για την περιοχή των χωρών Μ. Ανατολής και Β. Αφρικής (MENA), η κύρια μεσοπρόθεσμη πρόκληση, για το Μαρόκο, είναι η δημιουργία ισχυρότερης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Παρόλο που η χώρα διαθέτει μακροοικονομική σταθερότητα, η καταλληλότητα του αναπτυξιακού της μοντέλου τίθεται και πάλι σε αμφισβήτηση. Πράγματι, παρά το γεγονός ότι οι επενδύσεις υπερβαίνουν το 30% του ΑΕΠ σε μια δεκαετία, το μοντέλο αυτό, το οποίο βασίζεται στην εγχώρια ζήτηση, φαίνεται ότι έχει ολοκληρώσει τον κύκλο του, και μάλιστα, χωρίς σημαντική αύξηση στην απόδοση των επενδύσεων και στην παραγωγικότητα. Κατά τα τελευταία είκοσι χρόνια, η ανάπτυξη στηρίχθηκε, κυρίως, στη συσσώρευση δημοσίου κεφαλαίου, συχνά από συνέργειες μεταξύ άμεσων ξένων επενδύσεων και κρατικών επιχειρήσεων, κάτι το οποίο θα είναι δύσκολο να διατηρηθεί χωρίς συνολική αύξηση της παραγωγικότητας.

Η προσδοκία για το Μαρόκο είναι να βελτιώσει το επιχειρηματικό του κλίμα και να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας του, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης των εμπορικών πολιτικών και των πολιτικών ανταγωνισμού. Υπό αυτές τις προϋποθέσεις, η ανάπτυξη της μη γεωργικής οικονομίας θα μπορούσε να επιταχυνθεί μεσοπρόθεσμα κατά περίπου 5%. Τα τελευταία χρόνια, η ανάπτυξη έχει ωφελήσει τα φτωχότερα τμήματα του πληθυσμού, αλλά το χάσμα μεταξύ των δεικτών φτώχειας μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών παραμένει μεγάλο. Στο επίπεδο των δώδεκα περιφερειών της χώρας παρατηρείται σύγκλιση, η οποία, όμως, είναι ασύμμετρη. Αν υποθεθεί ότι το ετήσιο ποσοστό σύγκλισης είναι 4%, θα χρειασθούν 24 χρόνια για να μειωθούν στο ήμισυ οι περιφερειακές ανισότητες. Εξ ου και η επείγουσα ανάγκη, σύμφωνα με τους εμπειρογνώμονες της Παγκόσμιας Τράπεζας, να αυξηθούν οι καρποί της ανάπτυξης που προκύπτουν από το μοντέλο της προηγμένης περιφερειοποίησης.

Η οικονομική ανάπτυξη για το 2018 αναμένεται να είναι υποτονική, παρά την απροσδόκητη αύξηση της παραγωγής σιτηρών. Η επιβράδυνση οφείλεται κυρίως στην απότομη πτώση του ρυθμού αύξησης της γεωργικής προστιθέμενης αξίας από 14,8%, το πρώτο τρίμηνο του 2017, σε 2,5% στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2018. Πρόκειται για μια πτώση που μόνο εν μέρει αντισταθμίζεται από τα καλά αποτελέσματα των μη γεωργικών δραστηριοτήτων. Οι τελευταίες αυξήθηκαν κατά 3,4% σε σύγκριση με μόλις 2%, το πρώτο τρίμηνο του 2017, κυρίως, λόγω της ανάκαμψης των δραστηριοτήτων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα. Η αύξηση ήταν εντονότερη στις εξορυκτικές βιομηχανίες λόγω των επιδόσεων των φωσφάτων.

Η αύξηση της ζήτησης οφείλεται, κυρίως, στην ιδιωτική κατανάλωση και στις επενδύσεις. Αν και αυξημένος, ο πληθωρισμός παρέμεινε εντός του ορίου του 2% λόγω της συνεχιζόμενης συγκρατημένης νομισματικής πολιτικής. Από την πλευρά της, η ανεργία μειώθηκε, κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2018, στο 9,1%, αλλά το ποσοστό της παραμένει υψηλότερο μεταξύ του αστικού πληθυσμού νεαρής ηλικίας (23,1%), αλλά και των

μορφωμένων νέων (16,5%). Ακριβώς όπως και στην πλειοψηφία των χωρών της περιοχής MENA, οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν, στο Μαρόκο, μόνο το 21% του ενεργού πληθυσμού, ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο των περιοχών με παρόμοιο επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης (σύμφωνα με στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζα έτους 2017). Πολλές απόφοιτοι πανεπιστημίου αναγκάζονται να παραμείνουν στο σπίτι λόγω της ευρείας αποδοκιμασίας της παρουσίας τους στην αγορά εργασίας. Ο λόγος για το χαμηλό ποσοστό της γυναικείας απασχόλησης συνδέεται, επίσης, και με τον υψηλότερο αναλφαβητισμό των γυναικών σε σχέση με τους άνδρες.

Για το 2019, το γεωργικό ΑΕΠ αναμένεται να επιβραδυνθεί, κάτι το οποίο εκτιμάται ότι θα μειώσει την αύξηση του ΑΕΠ της χώρας στο 2,9%. Ωστόσο, το μη γεωργικό ΑΕΠ θα συνεχίσει την ανοδική πορεία του χάρη στον τομέα της παραγωγής, ο οποίος επωφελείται από σημαντικές ξένες επενδύσεις, ιδίως στα ακίνητα και στις υπηρεσίες. Σύμφωνα με εδώ οικονομικούς αναλυτές, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (κυρίως, από τις αυξανόμενες εισαγωγές ενέργειας) θα μπορούσε να μειωθεί σημαντικά και να διαμορφωθεί σε περίπου 4% του ΑΕΠ χάρη στην αύξηση των εξαγωγών, στα έσοδα από τον τουρισμό και στα εμβάσματα, μια βελτίωση συνδεδεμένη και με την οικονομική ανάκαμψη των κύριων εμπορικών εταίρων του Μαρόκου.

Η Προϊσταμένη

Αγγελική Σαρρή

Σύμβουλος Ο.Ε.Υ. Α΄